אוספין כשרין. דמלי למיכליהו קודם זמן הביעור: **ואולי עניים אספי לאכלה.** בשביל המעות והוו להו סותרי שביעיות ורמינא אמר "לאכלה" ולא לסחורה (ע"ז דף סג.) והכי משמע מתניתין בתחלה, לאו הפסולין עכשיו משום סותרי שביעית הוו קורין אותן "אוספי שביעית" וכשרין, ומדרבו האנסין חזרו לקרות תורה אור לת האוספין סותרין ופסולין: **ארנונא.** מס שגובה המלך מן התבואות כך וכך כורין מן הסדה לשנה: **פוקו זרעו בשביעיים.** שביעית בזמן הזה דרבנן דבעלה קדושת הארץ: **כריב.** תריס: **אמר ליה.** ריש לקיש: **כהן ותורם.** זה כהן הוא שתורם בשביעית דאמרי' לקמן "מתנו הכהנים על השביעית": **אגיסטון.** שכיר, וקרקע של הגליל הוא ע"ש משום ארנונא שכרו בעל הבית לחרוש: **כפס.** זומר כרם: **מקל.** דחזרתא וגריכה לבית הכד לקשור לת תפוח הזיתים כשטולרין אותן בקורה: **שלג יודע.** לבו יודע אם לעקל נתכוין לו לעקלקלות: **לעקלקלות.** לעבור על דת: **ספלה.** דתרומה בטילה בחלד ומלה והשביעית יאכל זר קודם זמן הביעור: **לפטום.** ממלה דהוא ליה מחמע ולחורה לזרים: **יפכרו לכסן.** דהא שרייה לי' תרומה: **בדמי פרופס.** כלומר בזול, דתרומה אין דמיה יקרים כחולין לפי שאינה רלויה אלא להכהנים, כלומר ימכרנה בעליהם להכהנים במה שיטול אין מדמי התרומה שהוא חייב לתתם לכהן בחנם, דמותר למכור שביעית ע"מ לאכול היא, ומיה קודם הביעור: **נתמדו כפנים.** להשות שביעיות אחר זמן הביעור דמורו בה היתירא משום דאשתרו תרומה וקדשי קדשים לגייהו והשביעיות נמי קדושת הארץ הוא: **אמרי.** ר' חייא בר זרוקי ור' שמעון עליה דריש לקיש: **מרודא פוא דין.** קנתרן הוא זה ומוריח בדבריו: **כי פטי ספס.** לעלייה שמעברין בה שנה כדאמרינן בפ"ק (דף יח.): **בפשורין על השביעיים.** שנעשו סניגורין לרשעים: **שלפה רופי בקר.** בפרק כהן גדול (ויק' דף יח:): **קצר רשעים פוא.** והיתר אין סומכין על מנין זה לעשות כדבריהם ותפיטו לי הן עושין עבור כדין, ובדם אין השנה מתעברת על ידיהן דבעינן (ב"ד ג'מנין) וזה (ליט) רשעים: **שבנא.** ממונה על ביתו של חזקיהו מלך יהודה: **פסליפו.** לעובדך: **ירבון קשה כונגו פלס וגו'.** על שם שע"י התן הוא מבקש להמית את חזקיהו בלשון הרע הכתוב שם: **נפ פפפרון קצר.** לא תתשוב בדעתך חזקיהו שיהא מעייב של שבנא מנין ליחשב רוב: **בקברי בית דוד.** שהיה מתגאה למרוד במלכות וליקבר במותו בקבורת המלכים: **נגוף יגנף לנפש דדוד.** שכב יסבכון חייליה כדור כשורה להנגוף אל תרן רחבת ידים סביב בקבל שמה תמות ושם מרכבות כבודך קלון בית אדונך": **כי פוס.** שבנא נפיק עם סיעתו לגלות מירושלים ולהבלים עם סנחריב מדייתך דגבורא קשי מדאיתתא יועטך עטה "ועטך עטה" ועל שפם יעטה יועל שפם יעטה יצנוף יצנפך כדור אל ארץ רחבת ידים, ונו' תנא הוא ביקש קלון בית אדוניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו, אתא גבריאל אחייה לדשא באפי משרייתיה אמרו

מסורת הש"ס

ומיגנזו בולי עלמא, כי אתי, א"ל ממאן נבעי, כי ניחא נפשיה א"ל "שקולו תליסר מעי דציירי לי בסריאני והדרו ליה לפלניא דשקלתינהו מיניה ולא איצטריכו לי": א"ר שמעון בתחילה היו קוראין אותן "אוספי שביעית": מאי קאמר? אמר רב יהודה ל"ק בתחילה היו אומרים "אוספי שביעית" כשרין סותרין פסולין, משרבו ממציאי מעות לעניים ואולי עניים ואספי להו ומייתו, חזרו לומר אחד זה ואחד זה פסולין קשו בה בני רחבה האי "משרבו האנסים" משרבו התגרין מיבעי ליה: אלא בתחילה היו אומרים אחד זה ואחד זה פסולין, משרבו האנסין (ומאי גינהו ארנונא כדמברין רבי יגאי "פוקו זורע בשביעית משום ארנונא") חזרו לומר אוספין כשרין סותרין פסולין ר' חייא בר זרוקי ור"ש בן יהוצדק הוו קאזלי לעבר שנה בעמיא, פגע בהו ריש לקיש, איטפיל בהדייהו, אמר איזיל איהזי היכי עבדי עובדא, חזיית לההוא גברא דקא כריב, אמר להן "כהן" והו"ש: אמרו לו יכול לומר אגיסטון אני בתוכו, תו חזיית לההוא גברא דהוה כסח בכרמי, אמר להן "כהן וזומר"! א"ל יכול לומר "לעקל בית הבד אני צריך", אמר להם "הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות"! אמר להו ברישא: אילימא הא קמייתא אמר להו ברישא, הא נמי לימרו "אגיסטון אני בתוכו", אלא הא אמר ליה ברישא, והדר אמר להו הך, מאי שנא "כהן"? משום "דחשדי אשבעית" (רתנן) תרומה שנפלה למאה סאין של שביעית תעלה, פחות מיכן ירקבו, והוינן בה "אמאי ירקבו, ימכרנו לכהן בדמי תרומה חוץ מדמי אותה סאה" ואמר רב חייא משמיה דעולא "זאת אומרת נחשדו כהנים אשבעית", אמרו "מרודא הוא דין" כי מטו להתם סליקו לאגרא שלפה לדרגא מתותיה, אתא לקמיה דרבי יוחנן א"ל "בני אדם החשודין על השביעית כשרין לעבר שנה? הדר אמר לא קשיא לי מידי דהוה "אשלשה רועי בקר" ורבנן אחושבייהו סמוך, והדר אמר לא דמי התם הדור אימנו רבנן ועברוה לההוא שתא הבא "קשר רשעים" הוא "והשר רשעים" אינו מן המנין! אמר רבי יוחנן דא עקא, כי אתו לקמיה דרבי יוחנן אמרו ליה קרי לן "רועי בקר" ולא אמר ליה מר ולא מידי? אמר להו ואי קרי לכו "רועי צאן" מאי אמינא ליה. מאי "קשר רשעים"? שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא חזקיה הוה דריש בחד סר רבוותא, כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים כתב שבנא פתקא, שדא בגיראי: שבנא וסיעתו השלימו, חזקיה וסיעתו לא השלימו שנאמר "כי הנה הרשעים ידרכון קשת כונו חצם על יתר", הוה קא מסתפי חזקיה אמר דילמא חס ושלום נטיה דעתיה דקוב"ה בתר רובא, ביון דרובא מימסרי אינהו נמי מימסרי, בא נביא ואמר לו "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר" כלומר קשר רשעים הוא "וקשר רשעים אינו מן המנין, הלך לחצוב לו קבר בקברי בית דוד, בא נביא ואמר לו "מה לך פה ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר... הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר" אמר רב "טלטולא דגברא קשי מדאיתתא יועטך עטה "ועטך עטה" ועל שפם יעטה יועל שפם יעטה יצנוף יצנפך כדור אל ארץ רחבת ידים, ונו' תנא הוא ביקש קלון בית אדוניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו, אתא גבריאל אחייה לדשא באפי משרייתיה אמרו

*) [וע"ע תוס' סוכה לו. ד"ה מתחג ותוס' מולין סד. ד"ה כודרת]

משרבו האנסין ומאי נינהו ארנונא. וא"ת ומשום א"ר יוחנן דאמר אין מוכרין אותה לכהן בדמי תרומה חוץ מדמי אותה סאה ואמרינן זאת אומרת נחשדו הכהנים על השביעית כי מטו לאסיא סליקו לאגרא שלפה לדרגא מתותיה אמרו פרודא הוא דין. אחא ריש לקיש א"ל בני אדם החשודין על השביעית כשרין לעבר השנה. וא"ת הקבינהו כרוני בקר דעברי שתא אפוסייהו לא הני קצר רשעים אינו מן המנין א"ר יוחנן דא עקא כלומר זו צרה: שבנא הוה דריש בתלת סרי רבוותא וחזקיה בחד סר והוה חזקיה מסתפי דלמא משנת קנ"ה בתר רובא. בא הנביא ואמר לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר ואת מוראו אל תיראו

ומאי נינהו ארנונא. אמרו לו: שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא חזקיה הוה דריש בחד סר רבוותא, כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים כתב שבנא פתקא, שדא בגיראי: שבנא וסיעתו השלימו, חזקיה וסיעתו לא השלימו שנאמר "כי הנה הרשעים ידרכון קשת כונו חצם על יתר", הוה קא מסתפי חזקיה אמר דילמא חס ושלום נטיה דעתיה דקוב"ה בתר רובא, ביון דרובא מימסרי אינהו נמי מימסרי, בא נביא ואמר לו "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר" כלומר קשר רשעים הוא "וקשר רשעים אינו מן המנין, הלך לחצוב לו קבר בקברי בית דוד, בא נביא ואמר לו "מה לך פה ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר... הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר" אמר רב "טלטולא דגברא קשי מדאיתתא יועטך עטה "ועטך עטה" ועל שפם יעטה יועל שפם יעטה יצנוף יצנפך כדור אל ארץ רחבת ידים, ונו' תנא הוא ביקש קלון בית אדוניו לפיכך נהפך כבודו לקלון כי הוה נפיק איהו, אתא גבריאל אחייה לדשא באפי משרייתיה אמרו

לעבר. הסנה בעשיה. וא"ת היאך היו מעברין בעשיה. וא"ת היאך עשיה-תולה לתרן היא כדאמרינן פ' הזקן הכתיס (נ"ב דף נו: ופס) עשיה ואספמיה וכו' וי"ל דלעבר ר"ל לחשוב והכי משמע מדקאמר "כהן וחרים" משמע שבעיות היתה ואין מעברין הסנה בשביעית כדאמרי' (לעיל ד"ע.): **אגיסטון.** פי' כתוכה וקרקע של נכרי הוא ולא נהירא דאמרינן בגיטין (דף כני ופס) אין שדרין עם הנכרי בשביעית ע"כ נראה כפירוש אחר שפירש הקונטרס משום ארנונא:

לעקל. בית הבד אי לרך. וקשה דמ"מ מה בכך מ"מ הוה משביח הכרם דהכי אמרינן פרק כלל גדול (שבת דף עב: ופס) "חומר ולרך לעלים חייב חטים משום קולר ומשום טומע" הכא נמי לחייב משום עבודת טומע? וי"ל דעביד ליה בחוטו עבין הזולי קשה ליה דליכא לחייבו משום טומע דאמרינן נכי שבת דאמרי נכי שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה והא מתנבדא מחשבתו אבל נכי שביעית אין לאסור רק היכא דמשביח הקרקע אבל הכא קשיא ליה וכה"ג פרי כדאיתא פרק המוכר את הספינה (נ"ב דף פב): **ימכרן** לנכרים בדמי תרומה. וא"ת והא אסור לעשות סחורה בפירות שביעית דאמרינן במסכת פ"ז (דף סב) לאכלה ולא לסחורה וי"ל דסחורה היינו כשמוכרה בשוק כגון חטה דדמי לסחורה אבל פעם א' כגון אקרלי בעלמא ליכא משום סחורה: **כדרוך** אל תרן רחבת ידים. פי' כדוך כסורה יסובבה מיינה פ"א כגר שהוא גולה ל' דירה כמו מדור בלאלה רשע (מכלים פד) ל"א ככדור פלטר"ה בלע"ז כמו הכדור והמשוס (לקמן דף סה:) ולא"ג דלא כתיב ככדור מ"מ תשכחן כי הא דרשה דכתיב (קהלת יב) דברי חכמים כדרבנות ודרשין (ירושלמי סנהדרין פ"י) ככדור של בנות שזורקין זו ליד חבירתה כך אדם מוסר דברי תורה לחבירו ותלמידיו זה לזה ומתפקחין זה מזה ולא כתיב ככדרבנות*):

רבינו חננאל

נ ב א ר ין אלא בזמן שהמלכות מסלה מס כך וכך לנבוחו מן היהודים מכל אחד ואחד לפי מסונו וכיון דחזי רבנן הני מוכסין שעשריכין העם ונושאים פנים למקצתן ומקילין עליהן ומכבידין על מקצתן יוחר מן הראוי נמצא נוטלין לעיכר פסלינהו רבנן: אמר רבא ורועה שאמרו הכמים כי הן פסולין בין רועה בחמה דקה בין רועה בחמה נסה סתברא הני בדרבא מתנן נאמנין עלי ג' רועי בקר מכלל דאלו לא אינו נאמנין עלי רועה בחמה נסה נמי פסולין הן לעדות והדינן לרינא הן פסולין אבל לא לעדות פרקתני ג' ראי לעדות ג' למה לי ראקשינן אלא מאי לרינא אמאי רועי בקר כל כי הלחא דלא נשתרי דינא פסולי ושנינן איתא לאשמעינן אפי' הני דלא שכיחי ביישוב אי קבלינהו עליה אינו יכול לחזור בו אמר רב יהודה סתם רועה כו' כלומר אע"פ שלא ראוהו נוטל משדות אחרים ומשליך לשני בחמתו אבל אם סתם גנבי כשר עד שיראו אותו נוטה יותר מאמי דחזי לית: אבות הר' דרש סתם גנבי הוה ר"ג שנגן כי הוה אתי ריש גלותא לסתא הוה אמר לרבנן לך עמי בא בחדרך ונר כי קא ניחא נפשיה אמר י"ג מפי דציירן לי בסריגי ואדריגו לפלוני דשקלתינהו מיניה ולא אצטריכו לי: אמר ריש בתחלה היו קורין אותן את אוספי שביעית סותרי שביעית והיו אומרים אוספין כשרין סותרין פסולין משרבו אנשים מצוי ומאן נינהו עובדי כוכבים והובאין ארנונא פיגיעיה ותירו להן לאוסף לשרוף לזה כדר' יגאי דסכרו ורעו בשביעית משום ארנונא חזרו לומר אוספין כשרין וחרין פסולין. ר' חייא בר זרוקי ור' יהושע בן יהוצדק הוו אזלי לעבר שנה באמיא בשביעית פגע בהו ריש לקיש אזל בהדייהו

נוטא

חייתה לההוא גברא דכריב בשביעית אמר להו כהן חרש. כלומר כסרוסה אני שזה הזרש בשביעית כך הוא כי תכרגים הם חשודים על השביעית א"ל יכול לומר אגיסטון אני בתוכה כלומר יכול הוא ש'אשר שדה זו שלו היא ואני אדם בתוכה חזו נבראא אחרינא דהוה כסח א"ל כהן חזר אמרו לו יכול לומר איני זומר שהיא עבודת האילן אלא זמרות לעקל בית הבד אני צריך לקשור לפיכך אני הוחך אלו הזמרות ומרתנן סאה תרומה שנפלה למאה סאה שביעית תעלה פחות

נוטא

"קשר רשעים" מעשה עם שבנא ותקיקו המלך בגמ' סנחריב

מחבנה

שלא בדת (בלשון רש"י לקיש כלפי הרבנים שהלוה אליהם)

לג א מיי' פ"ח מ"ג: שמיטין הלכה יח: לד ב ג מיי' שם פ"ח הלכה יח:

ג' שלבים להסיר נחרי רש במשל בעניין "אוספי שביעית", ומומר שביעית

נוטא/מבנה

מאמרים עם ריש לקיש ותלוה ל' ומעם

לאבל השנה ומאמרתו אליהם שמקילים (בדינים) בדינים שביעית

מאמרים עם ריש לקיש (בדינים) בדינים שביעית

[גיל דתניא] [תוספתא תרומות פ"ו]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קצר וכו' דכעין כ"ד נאמרין וזה אין נאמרין הס"ד:

לעיל יתי

גליון השס"ם

גמ' ל"ל ולא קרי לכו רועה צאן. עיין פ"ז דף נט ע"ב תוס' ד"ה דאמרי:

כתובות כחי

ויקרא יג

עמיה כנ

מחשבה מועלת לפיט לדברי תורה. פירש ריב"ח דאגת לב האדם על מזונותיו מהגיה לשכח ממנו כל שאר מחשבות לפי מתכבת דברי תורה שנאמר מפר מחשבות ערומים וגו' וקלי לשונן מטר על פני ארץ וגו' י"מ מועלת מסקרת ולא מלאה

אמרו ליה "משיריתך היכא? אמר "הדרו בי" אמרו ליה "אם כן ארוכי קא מחייכת בן נקבוהו בעקביו ותלאוהו בזנבי סוסים והיו מגררין אותו על הקוצים ועל הברקנין, אמר רבי אלעזר-שבנא בעל הנאה היה: כתיב הבא "לך בא אל הסוכן הזה" וכתיב התם "ותהי לו סוכנת" (ואומר). "כי השתות ירדסון צדיק מה פעל" רב יהודה ורב עיינא חד אמר אילו חזקיה וסיעתו נדרסים "צדיק מה פעל" וחד אמר אילו בית המקדש ירדס צדיק מה פעל ומולא אמר אילו מחשבותיו של אותו רשע איגן נדרסות צדיק "מה פעל", בשלמא למאן דאמר "אילו מחשבותיו של אותו רשע היינו דכתיב "כי השתות ירדסון" ולמ"ד בית המקדש נמי דתנן "אבן היתה שם מימות נביאים הראשונים "ושתייה" היתה נקראת אלא למ"ד חזקיה וסיעתו, היכא אשכחן צדיקי דאיקרו "שתות"? דכתיב "כי לה' מצוקי ארץ ושת עליהם תבל" ואיבעית אימא מהכא "הפליא עצה הגדיל תושיה". א"ר חנן למה נקרא שמה "תושיה"? מפני שהיא מחשת כחו של אדם דבר אחר *תושיה שניתנה בחשאי מפני השטן דבר אחר "תושיה"-דברים של תורה שהעולם משותת עליהם. אמר עולא מחשבה מועלת אפילו לד"ת שנאמר "מפר מחשבות ערומים ולא תעשינה ידיהם תושיה" אמר רבה אם עסוקין לשמה אינה מועלת שנאמר "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום-עצה שיש בה דבר ה' היא תקום לעולם: אמר ר' יהודה אימתי: א"ר אבהו א"ר אלעזר הלכה כרבי יהודה, ואי"ר אבהו אמר רבי אלעזר "כולן צריכין הכרזה בבית דין, רועה-פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בעי הכרזה וחד אמר לא בעי הכרזה, בשלמא למ"ד לא בעי הכרזה היינו *דאמר רב יהודה אמר רב סתם רועה פסול, אלא למ"ד בעי הכרזה מאי סתם רועה פסול? דבסתמא מכרזינן עליה, ההיא מתנה דהוו תתימי עלה תרין גזלנין, סבר רב פפא בר שמואל לאכשורה דדא לא אכרזינן עלייהו, אמר ליה רבא: נהי דבעינן הכרזה בגזלן דרבנן, בגזלן דאוריתא מי בעינן הכרזה: סימן דב"ר ועריו"ת גנ"ב: אמר רב נחמן *אוכלי דבר ארר פסולין לעדות הני מילי "בפרהסיא אבל בצינעה לא, ובפרהסיא נמי לא אמרן אלא דאפשר ליה לאיתזוני בצינעה וקא מבזי נפשיה בפרהסיא אבל לא אפשר ליה, חיותיה הוא. אמר רב נחמן: דתשחת על העריות כשר לעדות, אמר רב ששת *עני מרי-ארבעין בכתפיה וכשר אמר רבא "ומודה רב נחמן לענין עדות אשה שהוא פסול, אמר רבינא ואיתימא רב פפא לא אמרן אלא לאפוקה, אבל לעיולה לית לן בה, פשיטא מהו דתימא הא עדיפא ליה דכתיב "מים גנובים ימתקו וגו' קמ"ל דכמה דקיימא הכי שכיחא ליה, ואמר רב נחמן גנב ניסן, וגנב תשרי לא שמיה גנב הני מילי בארסא ודבר מועט ודבר שנגמרה מלאכתו, איכריה דרב זביד חד גנב קבא דשערי ופסליה וחד גנב ליבורא דאהיני ופסליה, הנהו קבוראי דקבור נפשא ביום טוב ראשון של עצרת, שמתינהו רב פפא ופסלינהו לעדות "ואכשרינהו רב הונא בריה דרב יהושע, אמר ליה רב פפא והא רשעים נינהו? "סברי מצוה קא עבדי, והא קא משמתינא להו? "סברי כפרה קא עבדי לן רבנן: איתמר עד

מלקין על "לא תוכה המועה" שנאמר "לא בני כי לא תוכה המועה" וכשר. בתמיה. **נאמנים**. תמיה: **לא מיפסל**. אומר פלוני קידשה: **כל מידפא ליה**. דהיהי אסורה עליה ולא תיהוי שכיחא ליה: **דכסיב מים גנובים ימתקו**. ומקורי משקר: **ניסן**. זמן קליר תשרי זמן בציר ואסוף: **לא שמיה גנב**. כדמפרש ואזיל: **בארסא**. דמרא כה ומוהרה קיקירא ליטול דבר מועט יותר על חלקו מפני מרחו: **ודבר שנגמרה מלאכתו**. דמשויה נפשיה כפועל ונוטל כה קפיל: **מיכר**. לו הייט תרים ואיט מולק בפירות: **קיבורא דאסיני**. כמין אסכל יש ממרים הרבה בענף אחד: **קבורפי**. קוברי מתים: **ופסלינהו לעדות**. דמשום שכר ממון מוכרים על דם והוו להו כרשע דמתם: **ופסל משמתינן לפו**. על הראשונה ותוזרין ושוכרין ושוכין בעבירה: **סברי**. הלא דמתיקן משום כפרה הוא על שעברו ולא מתיר לחלל יום טוב בשביל המוה ומצב בגידוי משום כפרה: עד

פשרייפר מיכא. שכתבת לנו "שכנת וסיעתו השלימו": **סדרו כי**. חזרו ממה שהבטיחותי: **כמו מעמס**. כמשמעו ו"ל מסכב זכר: **סוכנים**. מתממתו, ותבירו ושוקע עליס יעקב כם "(קהלת י): **(ואומר) כי משמות ישרטון וגו'**. בתריה דכי הכה הרשעים ירדסון כתיב: **לדיק פס**. הקב"ה מה שכר שהוא משלם ולקמן מפרש מלי משמע שהוא לשון סיעת לדיקים: **מילו כיס מסקדש מרב**. ע"ש סגתריב בעלתו של שכנת לדיק מה פעל היה נפלאותיו של הקב"ה: **מילו מחשבות של שכנת הרשע לין נדרסות**. והכי משמע שיש קרא "כי השתות ירדסון" מחשבותיו של אותו רשע הכשוב למעלה "כי הכה הרשעים ירדסון קשה" ולשון "שתות" מחשבות שהוא מגיה בקירות לבו "ירדסון"-דלאיות הן ליכרס, שאם לא כן "לדיק מה פעל" מה פעלו של חזקיהו והיכא שכרו, "כי השתות"-לשון "ולא שת לבו גם לאלה" (שמות ז): **לכן מיסס סס**. מחת אחרון: **ומסיים מיס נקרמס**. שממנה נשתת עולם שנאמר (תהלים ג) דיבר ויקרא ארץ ואומר מציון מכלל יופי וגו' במסכת יומא (דף נד:) אומר עולם מציון נקרא: **מעמים**. על סס שהעולם משותת על התורה ועומדיה נקראת תושיה: **מפני הפסון**. שהוא מקטרג ואמר מתסתפק לעליונים ולא ימסרו הלוחות ביד משה: **דכריס של תופו**. דיבור וקריה בעצלתא וכל דיבור אין בו גשיאה ממש כתוהו הזה ואתע"ל עולם משותת עליהם ועטריקון הוא תי"ו תוהו שייה משותת: **שמשכם**. דאגת הלב על מזונותיו של אדם: **מועלת**. מהגיה לשכח לאומתו: **ספר מחשבות ערומים**. טתן להם מזונות ומבטל מחשבות מלבם שלא היו מניחין אותן לעשות תושיה **ג"ל** מחשבה שאדם מחשב כך וכך לעשה, כך וכך הועלה בידי, מועלת להשבית הדבר שאין מחשבתו מתקיימת **לפיט לדבר תורה** כגון האומר "עד יום פלוני אסיים כך וכך מסכתות בגירסא": **ספר מחשבות ערומים**. שאין מחשבותיו עולה בידו ואפילו לתושיה: **סכרזס בכ"ר**. ואינן נפסלין לעדות עד שיכריזו בב"ד להודיע פסולן: **לא כמי סכרזס**. שעבירה שלו משרסמת לכל: **דנפסלפל מכרזינן עליס**. אע"פ שלא כלו עדיס שהכנים עדרו לעדה אחר: **גזלן דרבנן**. הגך דמתני': **גזלן דאורייתא**. המוטף ממס כגון בגיהו כן יהודע דכתיב (שמות ל כג) ויגזול את המתים מיד המצרי הכי מפרש במרוזה (נ"ק דף עט): **אוכלי דבר אסר**. מקבלי נדקה מן הנכרים דהוי חיטל הסס מחמת ממון והוה ליה כרשע דחמס: **כשר לעדות**. דבעינן "רשע דחמס" דכתיב (שמות כג) אל תשת ידך עד חמס: **פני מרי**. ענני אחוי: **מרבעין בכתפיה**. חייב מלקות הוא אע"פ שאין שם התרתה דאמר מר (קדושין דף פא:) אומר מת בעולה לו גירשה דיעתא ליה **דכסיב מים גנובים ימתקו**. ומקורי חשוך: **לא שמיה גנב**. כדמפרש ואזיל: **בארסא**. דמרא כה ומוהרה קיקירא ליטול דבר מועט יותר על חלקו מפני מרחו: **ודבר שנגמרה מלאכתו**. דמשויה נפשיה כפועל ונוטל כה קפיל: **מיכר**. לו הייט תרים ואיט מולק בפירות: **קיבורא דאסיני**. כמין אסכל יש ממרים הרבה בענף אחד: **קבורפי**. קוברי מתים: **ופסלינהו לעדות**. דמשום שכר ממון מוכרים על דם והוו להו כרשע דחמס: **ופסל משמתינן לפו**. על הראשונה ותוזרין ושוכרין בעבירה: **סברי**. הלא דמתיקן משום כפרה הוא על שעברו ולא מתיר לחלל יום טוב בשביל המוה ומצב בגידוי משום כפרה: עד

רבינו חננאל

תיראו כלומר הני דעם שכנא קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן הדין ואין שם מנין שאתה תולך אחר הרוב: א"ר אלעזר שבנא בעל הנאה היה שנאמר לך בא אל הסוכן הזה פלשון ותהי לו סוכנת: פי' השתות צדיקים כדכתיב כי לה' מצוקי ארץ רשת עליהם תבל. למה נקרא התורה תושיה שתשת כחו של אדם ד"א תושיה דברים של תהו עולם משותת עליהן. אמר עולא מחשבה מועלת אפי' לבטל דברי תורה שנאמר מפר מחשבות ערומים ולא תעשינה ידיהם תושיה אמר רבא אם עסוקין לשמה אינה מועלת מחשבת אחרים לבטלה. שנאמר רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום: א"ר אבהו אמר ר' אלעזר הלכה כרבי יהודה דסתמיתין דאמר אם יש לו אומנות אחרת כשר ואמר עור כולן צריכין הכרזה בב"ד רועה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בעי הכרזה וחד אמר לא בעי הכרזה וקי"ל כמאן דמיקל ומאן דאמר בעי הכרזה הוא דמיקל: תניא אלו הן הפסולין מן. במה דברים אמורים בקירוש הנרש ובעיבור ש נ ה בזיני סמוכות ובדיני נפשות אבל בערות שהאשה כשרה לה אף הן כשרין לה

נוסח מאנה

נוסח מאנה

נוסח מאנה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מתשוד וכו' ווי"ל דמייריי. ר"ג כן מוסס הכא"ש ופסק כך הלכה:

ג"מ ב: ע"ש לעיל כה: ע"ש

[ע"ין תוס' שבת סט. ד"ה תוכס]

[קידושין פא.]

[וע' תוס' יבמות כה: ד"ה ולין]

גליון השים

נכ"ת בגיליונות ר"ה בגיה דר"י בריי"ס בגיי"ס בגיר"ה בגיה דר"י נאכ"ריטא. ובספר מגנת לרה"ס מדס רביעי' בהגנו המגרין שם כי הקרסגת מיס בטל וקיימת כן ומהטוא דביקה דף כו ע"א סבר דלת לעיתי וכן מוכין דף יח ע"א סבר ר"ת לאקדמיי' וע' בכה"ש כלן דלא כתב כן:

נוסח מאנה

נוסח מאנה

נוסח מאנה